

VAS ÉS FÉM MUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELNIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUKAREST V, STRADA ISVOR No. 11

Szervezett munkásokhoz!

Ezuttal nem a szervezetlenekhez, hanem hozzátok szólunk szervezett munkások.

Akarjátok, hogy sorsotok jobbra forduljon? Akarjátok, hogy a szenvedő munkás-ság robotos sötét felhőkkel borított napjait derűs napsugár, életöröm, lelki és fizikai megkönnyebbülés és igazi munkakedv váltsa fel? Akarjátok, hogy keserves munkátok után magatok és családotok ügyébe ember-séges életet biztosíthassatok? Ahhoz nem elég, hogy szervezett munkások vagytok, hogy eljártok gyűlésekre, értekezletekre, nem elég, hogy fizetitek a tagjárulékot és a pártlapot. Hanem folytonos, szünetnél-küli propagandát kell folytatni a párt és szakszervezet érdekében. Mindenkinél van egy-egy jóismerőse, munkástársa, mindenki ismer szervezetlen munkásokat, sőt sokszor éveken keresztül együtt dolgozik, naponta érintkezik velük a társadalmi életben. Ezen alkalmakat felhasználva arra kell törekedni, hogy ezek az emberek ne maradjanak szervezetlenek, ne legyenek közömbösek küz-delmünkkel, mozgalmunkkal szemben, mert ez nem csak az ők, hanem a mi, szervezett munkások rovására is megy.

Minél többen vagyunk, annál erősebbek leszünk. Ez régi igazság, amin nem változtat semmi. A távol levők hiányát nem tudjuk pótolni bármilyen lelkesek és áldozatkészek is vagyunk, mert nagy a távollevők száma. Nem győzzük magunkért és érettük, helyet-tük is küzdeni. Ha együtt vagyunk, nem-csak erősebbek leszünk, nemcsak hatalma-sabbak vagyunk, hanem a még ma távolle-vők, nem szaporítják az ellenség tábora-t, azok, akik a mi vérünk-ből valók, akiknek a helye itt van közöttünk s akik szívesen is tartanak velünk, ha őket felvilágosítjuk, meg-győzzük, hogy ez a helyes út, amely a boldoguláshoz vezet, amelyen mi haladunk és nem az, amelyen öntudatlanul ők tapogato-znak. Meg kell nekik magyarázni, hogy ők mint proletárok osztályarúlast követnek el, minnyájunk drága ügyével, ami az ők ügyük is, ha máshová tartozónak érzik magukat, ha az ellenfél szavaira hallgatnak, ha az ellenfél demagógiájától hagyják magukat megtéveszteni.

De nemcsak azzal ártanak a munkások-sz-tály érdekeinek, ha az ellenfél táborában vannak, hanem már azzal is, ha közömbösek, ha nem érdekli őket a saját és minnyájunk dolga, ha felületesen és könnyelműen fecser-lik el szabad idejüket, ha nem olvasnak szo-cialista írásokat, amelyekből világosan meg-ismerhetik azokat az okokat, amelyek útján állanak a proletárátus felszabadulásának, és megismerhetik miként küzdenek gazda-sági érdekeik megvédéséért és az elért ered-mények megvédéséért és végül megismerhe-tik miként küzdenek a kizsákmányoló kapi-talista társadalmi rendszer ellen és megismer-hetik azokat az eszközöket és módszereket, amelyekkel megteremthetik a szocialista tár-sadalmi rendszert.

Igen, az bizonyos, hogy mindenkinél van ismerőse, munkástársa, aki szervezetlen, aki közömbös ami ügyünk iránt, vagy esetleg akarátán kívül is az ellenség táborába sodro-dott, ha az ilyen szervezetlen kö-zömbös, a más táborába tartozó ismerősei közül minden szaktársunknak csak egyetlen-

egyét sikerül megagítálni és a szakszervezet-be behozni, máris óriási lépést tettünk előre, a kitűzött célunk felé.

Minden dolgozó társunk számít, minden dolgozó társunkkal többen és erősebbek va-gyunk. És hogy ez a munka sikerüljön, első-sorban szükséges, hogy a már szervezett munkástársainkat a szocialista meggyőződés, az eszmében vetett hit és töretlen akaraterő hassa át. Ha az eszmének ezen fegyverével felkészülten indulunk a hódító utra, akkor biztos a győzelem. Nincs és nem lehet olyan szervezetlen munkás, akit a helyes érvek felsorakoztatásával, kitartó és meg-megismét-lődő magyarázásokkal meg ne lehetne győzni és meg ne lehetne értetni, hogy mit veszít az a dolgozó munkás, aki nincs benne a szervezetben és ezzel szemben mit nyer az, aki benne van és segít annak felépítésében. Mennyi örömet okoz majd minden munkás lelkületének az elkövetkezendő azon idő, a mikor önmegelégedéssel tekinthet arra a műre, amely a munkásosztály boldogulását fogja képezni és ennek a műnek megterem-tésében neki is része van.

Senkinek sincs annyi mód és alkalom az eszme terjesztéséhez, mint azoknak a mun-kásoknak, akik többen dolgoznak egy üzem-ben, egy műhelyben, a napi érintkezés és munkásokkal történő különböző események sokasága ezerféle okot és alkalmat szol-gáltatnak, amikor párhuzamot lehet vonni a mai társadalmi rendszer igazságtalanságai és szociális eszmék között, amikor rá lehet mutatni, hogy mennyivel másképpen lehetne minden, ha minnyáján szervezve volnánk, ha egy célért küzdenénk, minnyivel hamarab felépülne az új hajlék, amelyben mindenki jól érezhetné magát, ha a téglahordásba nemcsak a kevesek, hanem minnyáján és mindenki résztvenne.

A kapitalizmus mai válságos korszakában, a legszörnyűbb nyomorúságot okozó és még nagyobb nyomorúsággal fenyegető viszonyok között többszörösen kötelessége minden szervezett munkásnak azt a toborzó munkát állandóan végezni. Amilyen köteles-sége a szervezett munkásnak tagdíját fizet-ni, gyűlésre járni stb., éppen olyan kötelessé-gé a propaganda, a tagszerzés, mert külön-ben mi értelme végeredményben, hogy a munkások kis hányada szervezve legyen, a-mely számarány igen kevés ahhoz, hogy a nagy művet eredményesen befezni lehessen, amely munkához az összeség ereje, lelkesé-dése és áldozatkészsége szükséges. Tehát mindenkit meg kell nyerni, hogy a kevesek áldozatkészsége ne legyen hiába való és csak úgy végezhetünk teljes munkát, ha szak-szervezeti és szocialista küzdelemnek min-denkit megnyerünk.

A legtöbb szervezetlen munkást az éhség, a nyomorúság, a napi robottól való elcsigá-zottság közömbösé teszi, gondolatait elho-mályosítja, esetleg kétségbeesésbe, vagy züllés útjára kergeti. Az ilyen munkás mindegyik esetben árt magának, de árt az az egész munkásosztálynak és árt az elnyo-matás alól való felszabadulásért folytatott ügyünknek. Ezért kell meggyőző erővel hozzájuk szólunk: ne feledkezz meg magad-ról munkás testvérünk, ne essél kétségbe az életért folytatott küzdelemben, ne csüggedj,

hanem állj be közénk, az igazságért küzdők sorába, mert a mi igazságunk, a te igazsá-god és a mi győzelmünk a te győzelmed is. Öntudatos szervezett munkás nem hulhat el az élet göröngyös útjain, mert az támaszt és segítséget talál a szervezetben, s a szervezet-ben tömörült munkástársaiban. A szocializ-mus szeretetre, összetartásra, a kölcsönös se-gítség magasztos eszméjére tanít, aki ennek az eszmének jegyezi el magát, az nem csa-lakozhatik, annak mindig lesznek barátai, jó emberei, segítő társai.

Nem-e kötelessége minden szervezett mun-kástársunknak, hogy e szép eszmét hirdesse, terjesse. Ma, amikor ezer veszély fenyegeti szabadságunkat, létexistenciánkat, hosszú évtizedes küzdelemünk gyümölcsét, ha nem is dicsekedhetünk rendkívüli nagymérvű sza-badságjogokkal, magasszintvonalu gazdasági és demokratikus életkörülményekkel, de azt kell féltünk, amink van és kötelességünk azt védeni. Ezért kell, hogy védőseregünknek hi-veket szerezzünk. Induljon meg tehát a szer-vezőmunka és ne szüneteljen addig, amíg minden egyes munkás tagja nem lesz az új vi-lágot jelentő eszmének, a szocialista pártnak és a szakszervezetnek.

Tilos belépni a kaláni rabszolgatelepre

Több alkalommal rámutattunk arra az embertelen kizsákmányolásra, ami a kaláni vasipari telepen meghonosodott. Többször felhívtuk az illetékesek figyelmét, akiknek módjukban volna azon vátoztat-ni, de sajnos nem sok eredménnyel. Bár a munka-ügyi inspektor ellenőrzése és jegyzőkönyvezése folytán a törvénytelenések és szabálytalanságok miatt ítelték el pénzbeli büntetésre az igazgatóságot, nem sokat használt. Mit jelent egypár ezer lej büntetés az évi 60 millió haszonnal zárodó cégnek. Semmit! Börtönbüntetés és vagyonelkobzás szelidítené csak meg a határtalan kizsákmányolástól elvakult kapi-talistákat.

Az utóbbi időben már tilos minden ellenőrző szem-nek Calánt megközelíteni. Gárbovan szaktárs, a ke-rület titkára a múlt hó 23-iki körútja alkalmával Ca-lánt is meglátogatta, azonban alig tette a lábát a szakszervezet helyiségébe, már a csendőrmester is megjelent és felszólította Gárbovan szaktársat, hogy azonnal hagyja el a községet, mert hanem így lesz meg úgy lesz. Gárbovan szakt, erőlesen visz-szaütasította a jogtalan beavatkozást és mégis ott-maradt s csak dolga végeztével távozott a község-hől. És egyben az eset miatt feljelentést tett a csendőrmester ellen felettes hatóságánál. Itt je-gyezzük meg, egész biztosak vagyunk, hogy a do-logban az igazgatóság keze van.

Huszonhatezer autó van Romániában. A pénzügy-minisztérium statisztikai osztályának adatai szerint, 24.854 teherautó, automomil és ciszternaautó, 222 autótraktor és 1636 motorkerékpár fut Romániában, amelyek adó alá esnek. Ezenkívül 1205 automobil, teherautó és ciszternaautó, 426 autótraktor és 40 motorkerékpár van, amelyek adómentesek. Az adó-köteles járművek után az elmúlt évben 102 millió lej adót fizettek.

MI A MARXIZMUS?

A marxizmusnak három pillére van. Ezen épül föl a marxizmus gondolatrendszere. Első felismerése

a történelmi materializmus.

A természettudományok mellé megalkotta a társadalomtudományt. Amiképpen Darwin korszakalkotó munkájával, „A fajok eredete”-vel a természet törvényeit fedte föl és kimutatta az élőlények szervezetének folytonos változásait, nemzedékeken át való alkalmazkodását és merőben új megismeréssel ajándékozta meg a világot, a teremtés történetét a tulvilág birodalmából az emberek világába helyezte és magyarázatát adta az ember származásának, ugyanígy korszakalkotó tudományos megismerés Marx Károlynak az emberi társadalom fejlődéstörvényéről szóló elmélete.

Marx a társadalom keletkezéséről és fejlődéséről szóló elméletével a társadalomról és a társadalomban élő emberek szerepéről való gondolkodásukban forradalmat idézett elő. Előtte az emberi társadalmak történetét „korszakkal”, „nagy emberek” tevékenységével, „nagy hadvezérek” győzelmes vagy bukott csatáival magyarázták. Ahol ezek a magyarázatok csődöt mondtak, ami érthetetlennek tűnt fel és amit nem tudtak megmagyarázni, azt a bölcsészek és politikusok a véletlennek, vagy a gondviselés kifürkészhetetlen rendelkezésének tulajdonították.

Marx ráirányította a figyelmet a társadalom gazdasági alapjára. Végigkutatva a vallásnak, a családnak és a magántulajdonnak keletkezését. Megvizsgálta az embernek a természethez való viszonyát is. Vizsgálódásának az eredményeként állapította meg, hogy a valóság is, a családi élet is és a magántulajdon is folytonos változásnak volt mindig kitéve. Megállapította, hogy majdnem minden társadalmi rendnek más volt a felfogása erkölcsről, jogról, más családi közösségben élt és a magántulajdon is szűkebb vagy tágabb értelemben határozta meg, imádkozta a tüzet, a természetnek előtte ismeretlen jelenségeit, alkotott magának bálványokat, amelyeket istenként imádkozott és csak hosszú fejlődésen keresztül jutott el az egyisten fogalmához. Marx a gondolkodás változásainak okát kutatta és megállapította, hogy miután minden társadalom alapja a termelés, a termelés viszonyai teremtik meg az embereket összekötő kapcsolatukat a termelés folyamatával. Abból, hogy az emberek milyen termelési rendszerben, milyen termelési viszonyok között élnek, megérteti, hogy milyen jogi, vallási, bölcsészeti és művészeti fölfogást juttatnak kifejezésre. Fölfedte, hogy milyen az emberi társadalmat keletkezésében, fejlődésében és változásaiban nem a „gondviselésnek”, a véletlennek”, hanem a termelési viszonyoknak, amelyek között élnek, van szerepük.

Korábban azt állították, hogy az emberek formálják akarataik szerint a társadalmat. Marx szerint ez tévedés, mert az emberek akarataiktól független társadalmi viszonyokba születnek bele és nem ők formálják a társadalmat, hanem a társadalom formálja őket. Az emberek akaratának határt szab a társadalom jogi, politikai rendszere, amely viszont a gazdasági termelési rendszerből származik. Mindebből az következik, hogy Marx megcáfolta azt a tételt, mintha az embereket egyenként kellene megjavítanunk és tökéletesíteniük, hogy jobb társadalmat alkossanak. Az ő nézete szerint a társadalmat át kell alakítani és az átalakított, jobb társadalommal alakítjuk át az embereket is. Marxnak ezek a fölismerései nem egyéni fölfedezések, hanem tudományos kutatásának eredményei, ami azért is értékes, mert továbbfejlesztette mindazt, amit az ember eddigi történetében alkotott és megismert.

A történelmi materializmus nem vonja meg az emberektől a cselekvő szerepet, nem tagadja az emberek cselekvésének hatását, csak megállapítja, hogy ezek a cselekedetek egyedül, önmagukban nem döntenek. Az embereknél, ha fölismerjük a társadalom fejlődésének törvényszerűségét, az a föladatuk,

hogy siettessék a társadalom átalakulását és résztvegyenek azokban a harcokban, amelyek ezt az átalakulást szolgálják, de ismerniük kell a társadalmak múltját, ismerniük kell a jelen társadalmat és az abból elkövetkezendő jövőt. A fejlődés gondolata a leghatalmasabb Marx tanításaiban. A fejlődés siettetése, a fejlődés szolgálata már érinti Marx tanításainak második részét, amely az osztályok keletkezését, elemtétes érdekeiket és az azokból folyó

osztályharcot

ismerteti meg velünk. Amióta írott történelmünk van és visszatekinthetünk a múltba, a társadalom mindig osztályokra tagozódott. Az osztályok érdeke a termelésben elfoglalt szerepükből adódott. Mindig szemben álltak egymással a rabszolgák és rabszolgapartók, a jobbágyok és földesurak, a proletárok és tőkésék. Az osztályok egymás ellen vívott küzdelmeit nevezzük osztályharcnak. Az osztályharc céljának az osztályok és osztályellenlétek megszüntetését tekintjük. Osztály nélküli társadalom, amelyben az emberek képességük szerint termelnek és szükség szerint fogyasztanak, a termelés az emberiség javát szolgálja és nem a — profitot.

Itt érkezünk el a marxizmus gondolatrendszerének harmadik tételéhez:

az értéktöbblethez.

A kapitalista társadalomban a termelés célja nem szükségletek kielégítése, hanem a profit. A kapitalizmus profitért: értéktöbbletért termel, tekinte nélkül arra, hogy a termelt javakra valóban szüksége van-e az embereknek. Az értéktöbblet meg nem fizetett munkán alapul. A kapitalisták értékén vásárolják a munkás munkaerejét, de az ez érték csak annyi, amennyit nekik megér a munkaerő-piac értékelése szerint, amelyből a munkás jól-rosszul megélhet, de munkájának eredményét a kapitalisták annyiért értékesítik, amennyit az árupiacon elérhetnek. A különbség az értéktöbblet, amely újból befektetődik a termelésbe, új munkaerő megvásárlására fordítják és ezzel új meg új értéktöbbletet hoznak létre. A fölhalmozott értéktöbbletből ismét tőke válik. A tőke a termelés folyamatában termelőeszközzé változik át, amely nélkül nincs termelés. Miután a munkások nem rendelkeznek termelőeszközökkel, munkaerejüket kénytelenek áruba bocsátani. A tőkésék kizsákmányolják a munkások munkaerejét. A termelésben a gépek szerepe egyre nagyobb, ezért a kizsákmányolás egyre nagyobb méreteket ölt, mert a gép a munkateljesítményt megnöveli és az emberi munkaerőt egyre jobban kiszorítja.

A tőke egyre kevesebb kezekben halmozódik fel. A proletárok és a középrétegek száma egyre nagyobb lesz, úgyhogy a társadalom osztálytagozódása végső fokon kevés számú függő elemekre és munkájukból élő tömegekre osztódik. A tőkés termelés ellenében kerül a társadalom érdekeivel és a kisajátított kisajátítása elkerülhetetlen szükségessé válik. A termelés társadalmosításával megszűnik a tőkésék uralma és megszűnik evle együtt az osztályok és osztályellenlétek és az emberiség új társadalmi kialakulás küszöbét lépi át. Ez ugrás lesz a szükség birodalmából a jólét és a szabadság birodalmába: a szocializmusba.

NYUGTÁZÁS. A petroseni otthonalpra az alább közölt adományok folytak be: Horváth János 1000, Farkas Miklós 100, Konka Ferenc 500, Grünfeld Dezső 300, Sándor János 100, Bieber Jenő 100, Horváth Géza 1000, Lampe József 300, Stanciu Remus 100, Grausam Károly 100, Antal József 50, Bisztrai Mózes 50, Mihailă Cornel 100, Szőke Imre 50, Pap József 20, Zabolai Tibor 40, Muntean Miklós 140, Strengar D. Sava 500, Szénasi N. 100, Kővári Béla 650, Sporea Dumitru 40, Bieber Jakab 100, Párvu János 50, Alexe Henegariu 200, Kaláni vasas-csoport 2000, Loucai vasas-csoport 500, Lupéni vasas-csoport 1000 és Lupéni építő-csoport 300 lejt. Összesen 9,490 lejt. A petroseni vasmunkások helyi szervezete ezután is hálás köszönetét fejezi ki a szíves adományokért.

Nemzeti Munkásszervezet Nagyváradon

A „Phöbus” vasöntőde és gépgyár munkásainak helyzete Oradeán siralmas, de kacagtató is. Ugyanis Nagyváradról tudott dolog, hogy itt fészkelte be magát a legjobban a háboru után a bolsevizmus és sajnos ezt csak az utóbbi években kezdte elhagyni a tömeg, mikor belátta, hogy a teóriától a tényleges gazdasági helyzetig egy bizonyos űr van és ezt be kell tölteni és másképpen ezt nem lehet, minthogy a munkástömeget szakszervezetbe kell tömöríteni, osztályöntudatra nevelni.

Ezt a nagy munkát míg el nem végzik az osztályöntudatos szakszervezetek, addig a forradalmi elméletek egyes bolsi teoretikusoknál csak arra jó, hogy a tömeget elvonja a mindennapi előbbrehaladástól és ez által a munkásságot a mindennapi megélhetésének kiküzdésénél hátráltassa.

A nagyváradai „Phöbus” vasöntőde és gépgyár munkásainak csak egy kis része, amely felismerve a reális helyzetet, az időközön keresztül, részben a bolsevik vezetők befolyása alatt állott, úgy mindenféle szervezettel szemben közömbösen viselkedett, miközben a gyár hatalmas igazgatósága napról-napra csonkította az a kevés bért, amit saját akaratából odadobott nekik.

Végre aztán megérkezett a város urai és hatóságok által támogatott „sárga” szervezet, amelynek cégere alatt mégjobban kilehet zsákmányolni és félrevezetni az amúgy is tönkre silányított munkásságot. A dologban az az érdekes, hogy a bolsi vezetők egyben a leghűbb munkásai is a gyár igazgatóságának és megtették azt, midőn a gyár munkásságának a helyzete napról-napra romlott, hogy a tömegelgedetlenséget kihasználva, a tömeget bevitték a „nemzeti-fasiszta” alakulatba azzal a jelszóval, hogy „inkább megyünk a nemzeti nyílt ellenséghez, mint a szoc.-dem. burkolt ellenségünkhöz”.

A „Phöbus” vasgyárban a munkások fizetése az utóbbi 4-5 évben 40 százalékkal redukálódott és ma már mondhatni, hogy éhbérért dolgoznak napi 10-12 órát, a munkások évek óta fizetéses szabadságot nem kaptak, az előmunkás csoportvezetők valóságos hajszárrá képezték ki magukat és így nem csoda, hogy ezen szervezetlen tömeget a bolsevizmus és fasiszta vezetőknek sikerült a „nemzeti Otthonba” bevinni. A „Nemzeti Otthonban” több gyűlésen keresztül megszerkesztették követeléseiket és benyújtották tárgyalás céljából a Munkaügyi Inspektorat. Ezen követelésekben 20 százalékos bérjavítást és 25 százalékos akkordbiztosítékot, fizetéses szabadságot és a túlórázás magasabb fizetését kérték.

A „román nemzeti munkás szervezet” vezetősége midőn látta, hogy a gyár igazgatósága a követeléseket nem tartja komolyan és a tárgyaló bizottsággal jóformán szóba sem hajlandó állani, mindent elkövetett, hogy a gyár munkásait a sztrájktól eltántorítsa. Midőn ezen nemzeti szervezet látta, hogy a tömeg nem fogadja meg tanácsát és sztrájkba lépett, igyekezett a konfliktust elintézni. A szindikátus vezetősége egy három tagu bizottságot küldött ki a Munkaügyi Inspektorhoz, hogy találjanak módot arra, hogy a sztrájk elintéződjön. Ezen három tagu bizottságnak két vasgyári munkás és ezen Kiss Petru susztermunkás voltak tagjai, akik belementek abba, két heti sztrájk után, mely sztrájkban összesen 8 drb. sztrájkító akadt, hogy a gyár munkásai azonnal vegyék fel a munkát és egy döntőbírótság fog követelésük fölött dönteni. Ezen döntőbírótság elhalasztotta döntését és ezelőtt két héttel hozta meg határozatát, — tehát két hónap után, és ebben kimondja, hogy a gyár munkásai 10 százalékos drágasági pótlékot kapnak. Érdekes, hogy a gyár munkásai abban a biztos tudatban vannak, hogy a gyár ezen 10 százalékot nem fogja kifizetni.

Amint értesülünk, a gyár a döntőbírótság határozatát megfelelőbbézte a bukaresti semmitűzőkhez és ennek döntéséig nem hajlandó a 10 százalékot kifizetni. — A napokban a gyár munkássága a munkaügyi Inspektorhoz küldte két megbízottját, Kis Petru susztersegéd vezetésével és megegyezés történt, hogy megvárják a döntőbírótság határozatát.

Igy a „Phöbus” vasöntőde és gépgyár munkásainak helyzete vezetőségük pressziója folytán nemcsak siralmas, de kacagtató is.

Hisszük, hogy a gyár munkássága saját bőrén tapasztalhatta, hogy csak az osztályöntudatos szocialista szakszervezetben van a helye és kiábrándul a maszlaggal behintet „nemzeti egyesületből”.

Az országos pártválasztmány ülése

Junius 2-án (vasárnap) tartotta ülését a pártválasztmány Bucurestiben a Casa Poporului üléstermében. Minthogy a pártválasztmány ülésének napirendi pontjai felölelték a munkásság, nemcsak politikai, hanem szociális és gazdasági érdekeit érintő kérdéseket is így az ülésen részt vettek az egyes szövetségek képviselői és az országos szaktanács is. Az ülés beható tanácskozások után leszögezte álláspontját mindazon kérdésekkel szemben, amelyek ma az ország belpolitikai és gazdasági helyzetének tenyelyét képezik.

A gyűlésen elfogadott határozati javaslatok főként három irányba terjednek ki.

És pedig elsősorban, általános politikai amnesztiát követel a bebörtönzöttek számára.

„Az országos pártválasztmány megállapítja, hogy a bebörtönzötteket nagy részt azért ítelték el, hogy az egyik szomszédos állam javára dolgoztak, amelylyel Románia ma a legbarátságosabb viszonyban van és amelynek nagykövete valamennyi kormányképes polgárai politikai párttal és azok sajtóvállalataival a legjobb viszonyban van. Románia mai nemzetközi kapcsolatainak logikus következménye kell legyen mindazokna a megkegyelmezése, akik ezen kapcsolatok felvételét követelték és a megbocsátás azok számára, akik nagy többségükben öntudatlanul vétettek, vagy pedig egyáltalában semmit sem vétettek, hanem csak agentprovokatórok áldozatai.

Az általános politikai amnesztia ma az okos politika elsőrangú követelménye, amely a múlt sok igazságtalanságát szenvedő családok ezreiben helyreállítaná a nyugalmat, sőt a börtönökben szenvedő tízezrek miatt keletkezett általános nyugtalanságot megszüntetné és helyreállítaná a közvélemény nyugodtságát.”

E határozati javaslat elfogadása után a pártválasztmány a központi titkárság jelentésének megvitatására és a román nyelvű pártlap napilappá való átszervezés kérdésének megvitatására tért át.

A pártválasztmány gyűlése kimondja, hogy feltétlen és halaszthatatlan szükségesnek látja a központi pártlap napilappá való átszervezését. És megbizta a központi pártvezetőséget, hogy azonnal indítson országos akciót a szükséges alapok összegyűjtése érdekében.

Az általános politikai és gazdasági helyzet feletti tárgyalások következményeként tartalmas és minden irányban kiterjedő határozati javaslatot fogadott el a pártgyűlés, melynek összefoglaló ismertetése a következő:

„A szociáldemokrata párt országos választmánya az országos szakszervezeti tanácshoz tartozó szövetségek küldötteinek részvételével 1935 június 2-án tartott ülésében megvitatta az ország politikai helyzetét megállapítja, hogy amíg Európában mindenütt a fasiszta és sovinszta mozgalmak láthatóan visszafejlődnek vagy legalább is azok fejlődése megállott az európai államok a demokratikus és szocialista irányelvek felé orientálódnak, — nálunk a fasiszta és sovinszta atmoszféra ma is növekedőben van.

Egész sereg régi politikai csoport diktatórikus jel-szavakat hirdet, amelyet hangos nacionalizmusba öltöztetve tárnak a közvélemény elé. A lélekmérgező kampányt egész sereg napilap és időszaki kiadványok táplálják, amelyek kétes alapokból táplálkoznak. A cél aláaknázni az állam alkotmányos és demokratikus intézményeit. Ez a kampány faji gyűlöletet szít az ország polgárai között és diktatórikus kormányrendszert követel. Azzal a jöccimmal, hogy az etnikai kisebbségek jogait akarják megszorítani tulajdonképpen egész Románia lakosságának szabadságjogait akarják elkobozni, hogy a dolgozó tömegeket felelőtlen kalandorok klikkjeinek és a legvadabb kapitalista kizsákmányolásnak szolgáltatásák ki.

Ezt a sovinszta kampány, amely ma már fenyegető méreteket öltött az ország kormánya, amelyek az alkotmány és a törvények biztosította jogok biztaltartására kellene ügyelni, nemcsak, hogy nyíltan türi, hanem támogatja is.

Ugyanakkor, amikor a demokratikus és szocialista mozgalmakat a legszigorubb felügyelet alatt tartják, amikor azok vezetőit üldözik, letartóztatják, igen sokszor súlyos büntetésekkel sújtják, amikor a cenzurát a baloldali sajtótermékek fölött a legszigorubb alkalmazzák, a jobboldali propaganda a legteljesebb szabadságot élvezi.

A jelenlegi kormány, amely bár nem szűnik meg

magát minduntalan a demokratikus intézmények védelmezőjének feltüntetni közvetlen bizonyítékot szolgáltat cselekedeteivel arra, hogy a szélsőséges jobboldali áramlatok befolyása alatt kormányoz.

Az ostromállapottal és cenzurával megszigorított munkásellenes politikája a dolgozók nagyrészét, különösen vidéki városokban és ipartelegeken megfosztja a polgári jogok szabad gyakorlásától és attól a lehetőségtől, hogy a kapitalista kizsákmányolással szemben szervezeten védekezzenek.

A munkásintézmények, mint amilyenek a munkakamara és társadalombiztosító politikai eszközök formálódtak és a kormánypárt klubjaiban összeállított interimár bizottságok a munkásintézményeket törvényes céljaiktól eltérítik. A szociális törvényeket semmibe sem veszik azok áthágása mindenki szemeláttára általános szabály lett.

A román dolgozók foglalkoztatásáról szóló törvény, beleillesztve a kisebbségekkel szemben általános ellenséges politikába, azt célozza, hogy a 4 milliónyi kisebbségi polgárok munkához való jogát megtagadja és őket oktalanul az ország ellen izgassa.

A drágasság a tőkés trösztök és kartellek hasznára folyton nő. A dolgozó lakosságot a trösztöknél és a karteileknek teljesen kiszolgáltatták. A teljesen hibás gazdasági politika az egész külkereskedelmet kiszolgáltatta a monopolisztikus kereskedelmi vállalatoknak, elértéktleníti az ország pénzét, a dolgozó tömegek folyton rosszabbodó helyzetében azok fogyasztó képességét állandóan csökkentik.

Ezzel a helyzettel szemben a szociáldemokrata párt országos pártválasztmánya kötelességének tartja a szabadságszerető közvéleményt határozottan figyelmeztetni azokra a súlyos fenyegető veszedelemekre, amelyek az ország politikai helyzetéből leselkednek.

A pártválasztmány kijelenti, hogy ebben a küzdelemben a szervezett munkásság, mint ahogy helyén volt a múltban, úgy helyén lesz a jövőben is. A pártválasztmány újból felhívja az összes fizikai és szellemi munkásokat s valamennyi szabadságszerető polgárt, hogy legyenek segítségére a szervezett dolgozóknak ebben a küzdelemben. Erősítsék a szociáldemokrata párt sorait és vegyék ki részüket az elszánt küzdelemből.”

A határozati javaslat indokolása megállapítja, hogy az a kísérlet, hogy a nemzeti munka védelmét a faji vagy vallási kisebbségi román állampolgárokkal szemben alkalmazott megszorító intézkedések révén akarja megvalósítani a polgári egyenlőséget biztosító alkotmányos elvek és az emberiség és igazság eszméjének lábbaltiprását jelenti. Ezek a megszorító intézkedések a román munkásokon, tisztviselőkon és intellektueleken semmit sem segítenek, ellenben a kisebbségi népesség soraiban az állammal szemben ellenséges légkört teremtenek.

A szociáldemokrata párt tényleg szükségesnek tartja a nemzetközi munka védelmét, amely ma a legembertelenebb rendszernek van alávetve. A munka védelmét szolgáló törvényeket nem tartják be, a munkabérek nyomorúságosak és a munkások barbár munkafeltételek mellett dolgoznak, a 8 órai munkaidő törvénye mintha nem is létezne.

A szociáldemokrata párt harcba hívja az ország egész munkásságát a nemzeti munka illetően megvédelmezéséért és figyelmezteti a munkásságot, ne hagyja magát hazug jel-szavaktól félrevezettetni, amelynek nincs más célja, minthogy éket verjen a munkások közé

és még inkább a kapitalista kizsákmányolás rabjává tegyen minden dolgozót.

Az aradi „ASTRA” gyári mozgalom eredményei avagy eredménytelenségei

Örök, megdönthetetlen igazság marad, hogy összetartásban rejlik az erő... Ha ennek az igazságnak tudatában lettek volna az aradi „Astra” gyári munkások mindannyian, akkor más eredménnyel végződött volna a tavasz folyamán megindított bérmozgalom. De sajnos nem ez, hanem a széthúzás, a besugás, a jobb és baloldali léktelen demagógia, a titkos kezekből származó rópiratok tömegei megtették kútmérgező hatásukat annyira, hogy végeredményben a gyár igazgatósága teljes eredménnyel zárhatta le a mozgalmat.

Az igazgatósággal folytatott tárgyalásokon nem vehetett részt a szakszervezet, mert a 3000 munkás közül csak 750 volt tagja a szervezetnek. A mozgalom előkészítésének ideje alatt állandóan folyt a propaganda, hogy „ne iratkozzanak be a szocdemek áruló szakszervezetébe” — persze radikális jelszavak kíséretében folyt a propaganda és a munkások közé jól benyúló kezek irányították. Ki mennél lármásabb volt a szakszervezet ellen, annál kevésbé történt bántódása a gyár részéről és ebben a tekintetben elől jártak a bolsevik és fascista elemek. Ilyen körülmények között jött létre valami tárgyaló-bizottság fele, amely tárgyaló-bizottsággal már a második napon aláíratott az igazgató egy nyilatkozatot, mely szerint ő nekik nincs szükségük a szakszervezet képviselőjére, sem pedig a munkaügyi inspektorátusra. Két héti tartó tárgyalás után beszüntették a tárgyalások folytatását azzal, hogy már befejeződött minden, persze kollektív szerződés nincs, sem egyik, sem másik fél nem irt alá semmit. Az igazgatónak ilyesmire nincs szüksége, ő „tartja a szavát anélkül is”. A fizetésekre vonatkozó megállapodás a következő:

Óránként 6—12 leig kaptak 6%-ot, 13--16 leig 5%-ot. A 6 leies kategória megszűnik, ami 7 leire lett felemelve. Ezek az alapbérék, tehát pl. egy 10 leies órabéres munkás kapni fog 10 L 60 banit óránként. Erre aztán az akkordszázalék jön és ez az érdekes része a dolognak. A gyárban van egy csoda akkord százalék rendszer. A munkás, csapatvezető soha nem lát akkord márkát, talán a

mester urak fiókjában hever, talán ott sem A munkadarab árát a munkás soha nem tudja, csak azt, hogy ebből 8 óra alatt 100-at kell megcsinálni, ha megy a 100 drb., akkor holnap 150 kell csinálni, de a fizetés nem változik, habár állati munkát fejtett is ki, sőt ha pechje van, kevesebbet keresett. — Miért? Mert ezt az irodában különleges számtani műveletek alapján állapítják meg.

Igy történt, hogy a tárgyalások előtt és alatt az átlag akkord 35% volt, mikor a tárgyalásokat befejezték és adták az 5, illetve 6%-ot az órabérre, az akkord leesett 5, 7, 15 százalékos csökkenések vannak ma az akkord béreknél az egyes osztályokban. Így fest az „Astra” igazgatóság adakozása. A tárgyalások folyamán Sapira igazgató ur figyelmét alázatosan felhívták, hogy most kapnak 5%-ot, de majd az akkord % nem esik le, erre ő felháborodottan tiltakozott, olyan embernek ismerik őt, aki egyik kezével ad, a másikkal elvesz? Nem tudjuk, lehet van egy harmadik keze is, mert tényleg elvett. A többi tárgyalási pontokra kis engedményeket tett, de mivel aláírva nem lett semmi, így minden a levegőben lóg.

A javítás a bárcákra rá lett írva az tény, de tény az is, hogy ennek dacára a fizetés 5—15%-al kisebb lett. Végső következképpen megállapíthatjuk, hogy más eredményt nem is lehet várni és így lesz ez a jövőben is, amíg a munkásság a komoly osztályharcos szervezkedés útjára nem lép.

NYILATKOZAT

Alulírott Gherghina János, az U. D. R. Reșița hidépítő osztályban dolgozó munkás, sajnálattal beismérem, hogy a múltban magaviseletemmel vétettem a közös munkásérdekek ellen.

Ezennel kijelentem, hogy a jövőben jó szervezett munkás, őszinte és becsületes tagja leszek a reșiței csoportnak, mint egyedüli szervezetnek, amely igaz védelmezője a munkástígyeknek.

Reșița, 1935. június 1.

Előttünk: Marina Traian, Andrei Petre.

Gherghina János.

Bérmozgalmak

CLUJ. A Rapaport és Vadász-féle fémárugyárban dolgozó öntőszaktársak már hat hét óta sztrájkban állnak. A sztrájk kitörését az üzemtulajdonosok zsugori és fenhéjazó-magatartása provokálta ki.

A munkások szervezkedésük befejezése után memorandumot terjesztettek elő, melyben kérték a műhelyviszonyok rendezését, a törvények betartását és fizetésük felemelését.

A gyártulajdonosok a nagy kapitalistákat jellemző gögősséggel és ridegséggel válaszoltak a benyújtott memorandumra, hogy nem kötnek kollektívszerződést, nem ismernek sem szakszervezetet, sem munkaügyi inspektort, ellenben akiknek nem tetszenek a fennálló viszonyok, azok elmehetnek. A munkások természetesen méltó válaszképpen valamennyien letették a szerszámot és sztrájkba léptek. **A méltóságos gyáros urak** a sztrájk láttára már kissé meglapultak és a munkaügyi inspektor meghívására megjelentek a tárgyaláson, a gögős hang is halkabb lett és így egy lejjel órabérvitát ajánlottak fel, a mit a munkások már nem fogadtak el és tovább tart a sztrájk. Sztrájkító nem akadt és így minden remény meg van rá, hogy a harc a munkások győzelmével fog végződni.

A Dermata-műveknél dolgozó szaktársak 8 heti tárgyalás után, megkötötték a kollektívszerződésüket, mely egy évre, 1935 május 1-től, 1936 május 1-ig bír érvénnyel. A kollektívszerződés a vasmunkás szervezethez tartozó összes munkásokra kiterjed. **A munkások visszamenőleg május 1-től 3 százalékos béremelést kapnak.** A vasipari szakmunkásoknak az általános órabér: az új kollektívszerződés szerint 22 lej, a legmagasabb 27,81 lej. A segédmunkások (napszámások) átlagos órabére 13 lej, a legmagasabb 16 lej. A gyár igazgatósága a vasmunkás szervezethez tartozó munkások részére 1935 november 1-ig biztosította a 8 órai munkaidőt, t. i. a gyár természete olyan, hogy a nyári hónapokban rövidített munkaidővel dolgozik. A kollektívszerződés értelmében, ha az igazgatóságnak szakmunkásra van szüksége, azt csak a vasmunkás szervezettől szerkezheti be.

A városi Vízmű munkásai szintén kollektívszerződés iránti tárgyalásokat folytattak az igazgatósággal már huzamosabb idő óta. Minthogy azonban a felek megegyezni nem tudtak és mint közüzem kötelező döntőbíró elé tartoznak így a vitás pontok feletti döntés a július 24-ére kitűzött döntőbíró elé lett utalva. Minthogy a döntés eredményét la-punk zártakor még nem ismerjük úgy az eredményt a jövő számunkban fogjuk közölni.

MEDIAS. Medgyesen a „Vitrometan” üvegyárban bérmozgalmában vannak a csiszoló és gravírozó munkások. A munkások már június hó elején memorandumot terjesztettek az igazgatóság elé, melyben kérték elviselhetetlen helyzetük javítását. A tárgyalások folyamatban vannak.

ZSILVÖLGY. A zsilvölgyi bányatársulat munkásainak kollektívszerződés tárgyalása június hó 26-án kezdődött. A három napig tartó tárgyalások nem vezettek eredményre. A munkások 15—20 százalékos béremelést kértek úgy az akkord mint az órabéren dolgozó munkások részére. Továbbá más természetbeni járandóságok egymint: lakás, világítás és szénellátás rendezését kérték.

A bányai igazgatóság a munkások követeléseit nem hogy nem fogadta el, ellenben 15 százalékos béredukciót helyezett kilátásba. Természetes, hogy ilyen körülmények között a tárgyalások megszakadtak és minthogy a törvény szerint a bányai üzem kötelező döntőbíró alá tartozik, úgy döntőbíró elé fog határozni a vitás pontok felett. A döntőbíró-ságba a szakmunkások részéről Gârboveanu szaktárs van delegálva.

ANINA. Az aninai Erdőipar vasúti munkások több pontból álló memorandumot terjesztettek a vállalat igazgatóságához, melyben kérték a munkaviszonyok rendezését és fizetésük megjavítását. A tárgyalásokat a temesvári inspektor június hó 27-ére tűzte ki. Lapzártakor értesülünk, hogy a vállalat igazgatósága teljesen elzárkózott minden megegyezési lehetőség elől, mire a munkások június hó 29-én sztrájkba léptek.

Vasipari üzemek mérlegei

Most jelennek meg az üzemek mérlegei, melyekből egy párat leközlünk, hogy szaktársaink is képzet alkothassanak — hol van a nehéz és kinem fizetett munkájuk értéke.

A Resita Művek és Uradalmak Rt. A Resita Művek és Uradalmak Rt. közzé tette 1934. évi mérlegét, amelyben 750 millió lej részvénytőke és 356 millió 562.536 lej tartalékalap mellett 58 millió lej tiszta nyereséget mutat ki. Bruttó nyeresége a múlt évben 492.326.679 lej volt.

Az Astra Első Román Vagon- és Motorgyár Rt. 420 millió lej részvénytőke és 39 millió 603.150 lej tartalékok mellett 25.589.352 lej tiszta nyereséget mutat ki, amelyből az előző évről áthozott tiszta nyereség a tőkék 5,5 százalékos rentabilitásának felel meg. Az 1933. évben 420 millió lej részvénytőke és 37 millió 926.020 lej tartalékok mellett 27.614.929 lej tiszta nyereséget mutatott ki, amelyből a nyereségáthozat 3.897.078 lej. Az 1933. évre kimutatott tiszta nyereség tehát a tőkék több, mint 6 százalékos jövedelmezőségének felelt meg.

O. Ausschnitt & Co. S. A. R. pentru Comertul Fierului, Metalelor Import-Export, Galati, 1934. évi mérlegét 16 millió lej részvénytőke és 2.320.000 lej tartalékok mellett 2.607.509 lej tiszta nyereséggel zárta le. A vállalat június 15-én tartja meg rendes évi közgyűlését, amely után rendkívüli közgyűlést tart, amelyen módosítják az alapszabályoknak a vállalat nevére vonatkozó intézkedéseit.

Dac S. A. R. Satu-Mare 10 millió lej részvénytőké és 1.149.900 lej tartalékok mellett múlt évi mérlegében 607 ezer 334 lej tiszta nyereséget mutat ki.

A Margina-Resita falepárló múlt évi mérlege. A Margina-Resita Egyesült Falepárló Rt. most közzétette 1934. évi mérlegében 75 millió lej részvénytőke és 16.640.498 lej tartalékok mellett 4.403.403 lej tiszta nyereséget mutat ki, amelyből az 1934. évi nyereség 4.187.347 lejt tesz ki. A kimutatott tiszta nyereség 125.066 lej, a fennmaradó összeg nyereség-ségáthozat 3.897.078.

A Titan Nadrag-Kalán vasgyár Rt. mérlege. Az Ausschnitt birodalom második pillére, a Titan-Calan-

Nadrag vasmű szintén nem padaszkozhatik a krízis miatt. Behozatal nincs, ennél fogva könnyen és jó áron el lehet adni a rosszul fizetett munkásokkal előállított gyártmányokat, az 1934. évi mérleg szerint 300 millió alaptőkével 69.697.159 lej nyereséget mutatnak ki, ami az alaptőke 23 és fél százalékos kamatozásának felel meg. Ebből a nyereségből 32 milliót kifizetnek osztalék fejében, 4.600.000 lejt kapnak az igazgatósági tagok, a tartalékalapra marad 6 millió- a nyugdíjalapra 2.927.100 lej. Persze a munkásoknak kinem fizetett szabadságidőre és elkonfiskált betegpénzre, a tulajdonosokra nem marad egy bányi sem. Még csak azt jegyezzük meg, hogy szakértők véleménye szerint a titkos tartalék alapra is maradt bőségesen.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy a múlt évben az üzemek két ízben is megbüntették a munkástörvények be nem tartása miatt mintegy tízezer lejre, de hát mit jelent ez a hatvan millió haszonnal szemben, mint tengerben egy csep viz.

NYILATKOZAT

Alolított Batea Sándor, az U. D. R. Resita hidépítő osztályban dolgozó munkás, sajnálattal beismerem, hogy a múltban magaviseletemmel vétettem a közös munkásérdekek ellen.

• Ezennel ígérem, hogy a jövőben jó szervezett munkás, őszinte és becsületes tagja leszek a resitai csoportnak, mint egyedüli szervezetnek, amely igazi képviselője a munkásügyeknek.

Resita, 1935. április 17.

Előttünk: Potocean Ilie, Marina Traian.

Batea Sándor.

KIZÁRÁS. A Hunedoarai vas- és fémmunkás-csoport vezetősége f. év június hó 23-án tartott ülésén **Zafin Dumitru** vasmunkást, az alapszabályok idevonatkozó paragrafusá értelmében, zavart keltő viselkedése és összeférhetlensége miatt, a csoport tagjai sorából kizárta.

Az 1935 évi munkaügyi konferencia

A most lezajlott munkaügyi konferencián a munkanélküliség kérdése állott a tárgyalások középpontjában. A nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatójának jelentése is főként ebben a tárgykörben mozog.

Természetes, hogy a munkanélküliség kérdésében a szocialista kiküldöttek akciói voltak a legeredményesebbek. Az ifjú munkásság munkanélküliségének enyhítésére sikerült is, oly javaslatot előterjeszten, amelyet 96 szavazattal 17 ellenében fogadtak el. Az elfogadott javaslat egész sereg oly intézkedést tartalmaz, amely alkalmas arra, hogy az ifjúmunkások helyzetét javítsa. A munkaidő megrövidítésének kérdésében már nagyobb nézeteltérések voltak.

A munkáltatók kiküldöttei most is obstruálták és szabotálták. Akárcsak a tavaly, most is akadtak kormányok, akik a munkaadók emegyalázatos viselkedését támogatták. Mindenesetre örvendetes, hogy az ily irányban dolgozó kormányok száma csökkenést mutat a multhoz viszonyítva. Részben ennek, részben annak a körülménynek, hogy az idén az Amerikai Egyesület Államok és a Szovjet-Unió delegátusai teljes számban megjelentek, tulajdonítható, hogy a munkaidő megrövidítése felé is megtörténtek a kedvező lépések.

A munkaadók magatartása ellen még egy ízben sem hangzott el oly éles kritika, mint most, ami annál figyelemre méltóbb, mert csaknem minden állam hivatalos kiküldöttje elítélte a munkáltatók manőverét, sőt voltak oly felszólalások is, amelyek büntető szankciókat kívántak a munkaadók ellen érvényesíteni. Ép ezek a a felszólalások késleltették a 40 órás munkaidő kérdésének a tárgyalását, csak az utolsó héten került rá a sor. Bármily kedvezőtlennek is látszott a hangulat a konferencia elején, mégis örömmel állapíthatjuk meg, hogy a 40 órás munkahét eszméje számos akadályon túl jutott, 57 szavazattal 49 ellenében elfogadta a konferencia a munkásság javaslatát, mely szerint a nemzetközi konferencia elvben, a 40 órás munkahét mellett foglal állást és elhatározta egy általános egyezség kidolgozását, amelynek keretein belül az egyes iparágakra nézve külön megállapodásokat dolgoznak ki. Ennek a kérdésnek a tanulmányozására és a szükséges javaslatok megtételére bizottságot delegáltak. A bizottság kiküldéséhez a kormányok csaknem kivétel nélkül hozzájárultak s így a javaslatot 70 arányban fogadták el. Így valószínűnek látszik, hogy a 40 órás munkahét megkapja a 2/3 többséget.

GARAMI ERNŐ

Garami Ernő a magyarországi munkásmozgalomnak kimagasló egyénisége Budapesten, május hó 30-án meghalt. Halála megdöbbenést váltott ki nemcsak a magyarországi munkásság, hanem az egész világ szervezett munkásságának körében is, hiszen rendkívüli magas szárnyalású tudása és a nemzetközi munkásmozgalomban kifejtett tevékenysége ismertté tették őt mindenütt, ahol szocialista munkások vannak. Különösen ismert nevé vezető egyéniség Erdély és Bánát munkássága előtt. Hosszu éveken keresztül főszerkesztője volt a magyarországi pártlapnak, a „Népszava”-nak és „Szocializmus” tudományos folyóiratnak. Írásai és előadásai ünnepek jelentettek olvasói és hallgatói előtt. Vezére, oktatója, tanítója volt a magyarországi proletáriátusnak és sokan, vannak az ide Romániához szakadt elvtársak közül is, akik az ő tanításai nyomán szívták magukba a szocialista eszméket és fejlesztették társadalmi tudásukat.

Garami Ernő mint annyi sok kimagasló vezető egyénisége a munkásmozgalomnak lent szegényen proletársorsban kezdte pályafutását és ugyancsak szegényen proletársorsban halt meg. 1876-ban született. Négy középiskolai osztály elvégzése után a műszerész mesterséget tanulta ki. Már inas korában megismerkedett a szocializmussal és fiatalon alig 19 éves korában már munkatársa volt a pártnak. És rövidesen tagja lett a központi pártvezetőségnek. 1918-ban a magyarországi októberi forradalom győzelmével a kereskedelmi miniszteri tárcát vállalta, a mit a bolsevizmus kitöréséig tartott meg, ekkor minthogy a bolsevista taktikával szemben élesen ellentétes felfogást képviselt, külföldre emigrált és Bécsben, Párisban és Berlinben élt, csupán ezelőtt 3—4 éve tért újból vissza Magyarországra. Örökbecsű emlékét tisztelettel fogjuk megőrizni.